

Egy csodálatos nap: október 23-a

2023 október 23. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A magyar csoda!

„Isten malmai gyorsan ?rölnek” – írja naplójába 1956. október 23-áról Márai Sándor. Pontosan egy év múlva az amerikai emigrációban él? magyar író bemegy egy templomba és mécseset gyújt. Azt írja: „Forradalmakat nem lehet szentimentálisan szemlélni... De a mécseset meg kell gyújtani.” És hozzáteszi: „Eszte?d? el?tt Magyarországon – és Lengyelországban – nemcsak a »kommunizmus«, tehát a rend?rállam és a terror bukott meg, hanem a szocializmusnak nevezett termelési rendszer is.”

1956. október 23. nemzeti történelmünk egyik csodálatos „csillagórája”, amely több nemzedéknyi id?re visszavonhatatlanul meghatározta népünk, régiónk, s?t az egész emberiség sorsát. Magyarok milliói nevében írta Faludy György költ? 1956, te csillag cím? fájdalmas-gyönyör? versében: „ezerkilencszázötvenhat, nem emléks, / nem múlt vagy nékem, nem történelem, / de húsom-vérem, lényem egy darabja, / szívem, gerincem...”

A magyar csoda, amit 1956 ?szén az egész szabad világ csodált és magasztalt, az volt, hogy a magyar nép – a diákoktól a munkásokon és parasztokon át az értelmiségig – hirtelen, váratlanul, egyöntet?en kimondta: elég volt! Elegend? volt a hazugságból és a rabságból, igazul, szabadon, méltósággal akar élni. Világraszóló csoda volt, hogy október 23-án néhány óra leforgása alatt a békés tömegfelvonulásból spontán népfelkelés, forradalom, majd nemzeti szabadságharc lett a hazai elnyomókkal és az idegen megszállókkal szemben.

Miért ünnepe?ljük – nem elbukott, hanem – a szovjet birodalom gigászi hadserege által levert forradalmunkat és szabadságharcunkat? A kommunista diktatúra által üldözött, bebörtönzött, evilági értelemben legy?zött Mindszenty József bíborosnak ez volt a jelmondata: „Devictus vincit!” – azaz „Legy?zette gy?z!” ? írta, hogy a kegyetlenül eltiport és megtorolt 1956-os magyar szabadságharc két vesztese az erkölcsileg lezüllött világkommunizmus és a tétlen, megbénult, erejét veszített Nyugat lett, az Egyesült Nemzetek Szervezetével az élen. S velük szemben „milyen felemel? volt a kis magyar nép erkölcsi ereje, hihetetlen bátorsága, összetartása, embersége, szívóssága”.

Az elmúlt fél évezredben (egyetlen gy?ztes szabadságharcunkat, a Bocskai-felkelést leszámítva) rengeteg veszedelem, vereség és veszteség sújtotta népünket. Miért ünnepe?ljük mégis levert forradalmainkat és szabadságharcainkat? Mert október 23-a március 15-ével együtt két olyan nemzeti ünnepe?nk, amikor arra emlékezünk és emlékeztetünk, hogy – a Pet?fi által a szabadság népének nevezett – magyarság legy?zette gy?zött. Nekünk ilyen sors, ilyen történelem jutott. Ismét Márait idézve: „Boldog népeknek nincs történelmük... Magyarországnak, sajnos, van.”

Sajnos?! A történelem orgonáján az Isten játszik, mondta a kommunista fogságból 1956. október végén kiszabadított Mindszenty, amin ma is érdemes elgondolkodnunk.

Tudjuk, az orgona, a „hangszerek királya” a legnagyobb méret?, hangerej?, hangterjedelm? és a legváltozatosabb hangszínekkel rendelke? hangszer. Hogy a magyar történelem orgonája szinte egyedülállóan sok, különböz? hangszín?, hangerej? és hangfekvés? sípcsaládot, regisztert tartalmaz, arra kiváló példa éppen október 23-a. Elb?völ? és felemel?, illetve megrendít?, ha számba vesszük és tudatosítjuk, hogy a naptári évnek csupán ehhez az egyetlen napjához mennyi nevezetes magyar történelmi esemény, történés f?z?dik. A teljesség igénye nélkül:

1456-ban október 23-án hunyt el – az 1690-ben szentté avatott – Kapisztrán János német származású itáliai ferences szerzetes, híres vándorprédikátor, aki a II. „Hódító” Mehmed oszmán szultán hadserege fölött aratott, világraszóló nándorfehérvári diadalnak Hunyadi János mellett a másik f?h?se, a Magyarországot megvéd? kereszties had megszerve?je és karizmatikus vezet?je lett. A közép-olaszországi Capestranóban lev? szül?háza falán halálának pont ötszázadik évfordulóján, 1956. október 23-án helyeztek el márvány emléktáblát emigráns magyarok. És éppen aznap a szent mellszobra Magyarországra fordult! Vagyis Nándorfehérvár után ötszáz évvel Magyarországon ismét történt egy nagy csoda, s a két világtörténelmi eseményt Kapisztrán személye köti össze.

De menjünk tovább.

1613. október 23-án választotta a kolozsvári országgy?lés erdélyi fejedelemmé Bethlen Gábort, akir?l halála után egy kortárs szász, nagyszabasi polgár, Georg Krauss így írt: „Isten adjon az országnak sok hasonló uralkodót és hatalmasságot, igazi atyja volt hazájának, teljes virágzásban hagyta Erdélyt és jobban felépítve, mint ahogy találta.” Bethlen uralkodói credóját talán legszebben Móricz Zsigmond fogalmazta meg Erdély-trilógiája Tündérkert részének végén, amikor az új fejedelem így szól a rendek küldötteihez: „Alázattal kérem az országot, higgyétek meg, mi minden er?t, ami a haza javára akar és tud lenni, nem eltiporni, hanem együvé fogni kívánunk.” Nem rajta múlt, hogy ezt a református hitéb?l és küldetésstudatából származó életprogramját csak Erdély szintjén tudta

megvalósítani, de egész magyarságot nem tudta egyesíteni a szuverén nemzeti királyság helyreállítása végett.

Most ugorjunk egy nagyot. 1921. október 23-án zajlott le a budaörsi csata – valójában inkább csetepaté – a trónjára Svájc-ból visszatérni kísérlet IV. Károly királyt támogató legitimista csapatok és a kormányerők között, aminek IV. Károly trónfosztása és a Habsburg-ház trónörökösödésének a Nemzetgyűlés általi megszüntetése lett a következménye. 1930-ban ugyancsak október 23-án adták át először a Magyar Corvin-lánc kitüntetését (a Magyar Corvin-koszorúval és a Magyar Corvin- díszjelvényvel együtt), amit Klebelsberg Kunó kultuszminiszter elgondolása alapján Horthy Miklós kormányzó alapított. Az első között kapta meg a magas kitüntetést Dohnányi Ernő zeneszerző, Herczeg Ferenc író, gróf Klebelsberg Kunó, báró Korányi Sándor belgyógyász, Ravasz László református püspök és gróf Teleki Pál földrajztudós, volt miniszterelnök is.

És hogy ma már elfeledett, noha jelentős személyiségek is kötődnek október 23-ához, arra csupán két példa: 1794-ben ezen a napon született a nyírségi Nagyhalászbán Csúha Antal, az 1848–49-es szabadságharc honvéd tábornoka, aki hónapokon át volt a „Duna Gibraltárjának” nevezett, a császári csapatok által körülvárt Pétervárad erődjének a parancsnoka. S 1947-ben ugyanezen a napon végezték ki Budapesten a koncepciós perben, törvénysértő módon halálra ítélt Donáth György volt országgyűlési képviselőt, a Magyar Testvéri Közösség nevű titkos szervezet egyik vezetőjét, akinek felakasztásával megkezdődött a kommunista justizmordok évtizedekig tartó horrorja. Utolsó szavai ezek voltak: „Bátran halok meg a hazámért, nemzetemért és a szabadságért.”

Végül még egy kuriózum: 1846. október 23-án fejezte be Nagyszalontán Arany János leghíresebb műve, a Toldi első részének kéziratát, amely egy csapásra országos híressé költővé és Petőfi legjobb barátjává tette. Nem kisebb költő, mint Babits Mihály így ajánlotta fogarasi gimnáziumi diákjainak: „A Toldiból többet tanultál magyarul és magyarul gondolkodni, mint talán minden más könyvedből együttvéve. Most azt hiszed, hogy nagyon ismered, és nagyon szereted: olvasd még egyszer, és látni fogod, hogy nem ismerted, és nem szeretted eléggé. Olvasd addig, míg minden kifejezése, minden szava lelkednek egy részévé válik, kitörölhetetlen, elveszthetetlen kincseddé.”

Október 23-a ilyen csodálatos napunk, amely fűként 1956 miatt vált lelkünk részévé, kitörölhetetlen, elveszthetetlen kincsünké, de egyedülálló történelmünk többi nevezetes eseményét és hőseit se hagyjuk a feledés homályába veszni!

Borítókép: John Sadovy egyik fényképe az 1956-os magyar forradalom napjaiból. A Life című amerikai képes hetilap megbízásából 1956-ban Magyarországra érkezett cseh származású fotóriporter négy napig, október 29. és november 1. között élte át és fényképezte a forradalom és szabadságharc eseményeit. A Magyar Nemzeti Múzeum és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága – együttműködésben a 2010-ben elhunyt fotós két lányával, Liza Jane Sadovyval és Yvonne Sadovy de Mitchesonnal – időszerű fényképkonferencián mutat be válogatást John Sadovy 1956-ban készített felvételeiből. A tárlat 2023. december 10-ig tekinthető meg (Fotó: John Sadovy)

Faggyas Sándor

www.magyarnemzet.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
